

Duitse genie, *Pioniere*, die ingezet werden bij het opruimen van de omvangrijke mijnevelden welke de *Wehrmacht* aan de stranden, in de duinen maar ook in grote landbouwgebieden had aangelegd, en uit manschappen van de *Kriegsmarine* die voor diverse opruimingswerken werden ingezet, o.m. om mijnen uit de Maas te halen.¹ Van de *Pioniere* bleef een eerste grote groep (ruim honderd officieren en ruim drieduizend minderen) tot eind januari '46 aan het werk. De meesten keerden toen naar Duitsland terug, maar de overblijvenden werden aangevuld met *Pioniere* die eerst in België mijnen hadden opgeruimd – er ontstond een tweede groep van ca. duizend man. Uit die groep restte in oktober '46 een derde van driehonderd vrijwilligers die nog een vol jaar bleven controleren of alle mijnen inderdaad verdwenen waren: was men daar niet voldoende zeker van, dan waren zij de eersten die de betrokken landerijen met een ploeg of een verzwaarde eg bewerkten.

De *Kriegsmarine* begon met ca. drieduizend militairen, van wie evenwel de meesten eveneens in januari '46 naar Duitsland konden terugkeren – ca. zeshonderd bleven tot diep in '46 aan het werk.

Gevaarlijke arbeid! Aan hoeveel mannen van de *Kriegsmarine* zij het leven heeft gekost, is niet bekend maar wij weten wel dat van de ruim drieduizend man van de eerste groep *Pioniere* ruim tweehonderd om het leven zijn gekomen.² De behandeling van al deze achtergebleven Duitse militairen is redelijk goed geweest (de controle door het Internationale Rode Kruis droeg daartoe bij) – moeilijkheden zijn er slechts geweest gedurende de periode van juni t.e.m. september '45, toen de *Pioniere* bewaakt werden door militairen van de bij het Britse leger ingedeelde *Jewish Brigade*: vrijwilligers uit Palestina die bij uitstek gebeten waren op alle Duitsers.³

¹ Voordat de *Pioniere* aan het werk gingen, waren met name in Zeeland talrijke mijnen al opgeruimd door een eerst onder prins Bernhard, later onder het Militair Gezag ressorterende Mijnopruimingsdienst die in de laatste oorlogswinter uit ca. tweehonderd vrijwilligers bestond, deels BS'ers, deels burgers. Aan deze groep werden kort na het einde van de oorlog ca. tweehonderd *Waffen-SS*'ers toegevoegd. Vermelding verdient dat boeren op talrijke plaatsen zelf tot het ruimen van mijnen zijn overgegaan – hoeveel slachtoffers daarbij zijn gevallen, is niet bekend. Bij de Mij(n)later: Mij(n) Munitie)opruimingsdienst zijn tot eind '47 ruim vijftig Nederlanders om het leven gekomen. ² Er zijn onder hen ook vele honderden gewonden geweest. De verliezen onder de *Pioniere* in België waren naar verhouding veel geringer: ruim 1½ in plaats van ruim 6%. ³ Wij voegen hieraan toe dat van de *Jewish Brigade* uit belangrijke hulp is verleend aan Joden die naar Palestina wilden emigreren – zij kwamen dat land slechts clandestien binnen; velen aan wie dat niet lukte, werden op Cyprus geïnterneerd.